

Αφήγηση του Κώστα Ζαχοδάνη*

... Δόθηκε το σύνθημα να βγούμε προς τον Αϊ-Λια της Ραψάνης. Πρέπει ν' ανεβείς την όρθια ανηφόρα – απ' τον Πηγειό κάτω ν' ανεβείς στον Αϊ-Λια. Είναι πολύ δύσβατο μέρος.

Είχαμε μαζί μας έναν Στέργιο Φαρμάκα απ' τη Ραψάνη. Ήταν τσομπάνος, είχε γιδοπρόβατα το παιδί στα μέρη αυτά, γνώριζε τον τόπο. Οι τσοπάνηδες ήταν μάστορες σ' αυτά – ξέραν τα μονοπάτια και μας οδηγούσαν. Ήταν γεννημένοι εκεί. Και όταν ανεβαίναμε το βουνό, είπαμε: «Χάντακας εδώ! Θα πέσουμε, θα σκοτωθούμε!». Κι ο Στέργιος: «Από δω», μας λέει, «τα περνάω τα κατσίκια μου. Σεις, δεν μπορείτε να περάσετε». Μπροστά αυτός, από κοντά κι εμείς. Το θυμούμαι κι αυτό. Σαν να μας έλεγε: «Εγώ περνάω απ' αυτόν τον χάντακα τα κατσίκια, κι εσείς δεν μπορείτε να το περάσετε;»

Φτάσαμε απάνω κι εκείνη την ώρα έπεσε ένα βλήμα: «Πουφ!». Νόμιζα ότι ήταν ένα βλήμα με επιβράδυνση αυτό, σιγά-σιγά, μέσα σε λίγα δευτερόλεπτα, μπορεί να εκραγεί και να σου κάνει ζημιά. Σηκωθήκαμε, γυρίσαμε γύρω τις πλαγιές, εκεί περιμέναμε για πέντε λεπτά – το βλήμα αυτό ήταν βουβό, δεν έγινε έκρηξη. Πήγα – η δουλειά μας ήταν αυτή –, έβγαλα την κεφαλή, δεν είχε το καψίλι μέσα το καψίλι αυτό που μεταδίδει αστραπιαία την έκρηξη.

Τέτοια βρήκαμε πολλά – νάρκες, βλήματα –, ήταν σαμποταρισμένα απ' το εργοστάσιο που κατασκεύαζε στη Γερμανία. Οι εργάτες που δούλευαν εκεί πέρα, κάναν σαμποτάζ και στα βλήματα. Κι αν αυτό που έπεσε κοντά μας έσκαζε, θα μας έκανε κομμάτια. Αυτό το θυμάμαι γιατί ήμασταν τρία παιδιά κεί πέρα κι είπαμε: «Θα μας σκοτώσει!». Ήμασταν ο Μπατζιώλας ο Γιώργος απ' τη Ραψάνη – σκοτώθηκε αυτό το παιδί στον Εμφύλιο πόλεμο· ο Δήμος ο Φαρμάκης απ' τη Ραψάνη – και αυτός σκοτώθηκε στον Εμφύλιο πόλεμο. Ένα εκλεκτό παλικάρι, ο Δήμος ήταν διοικητής διμοιρίας. Άσε, αυτοί οι Ραψανιώτες – ήταν όλοι παλικάρια. Δεν είχαμε σκάρτο άνθρωπο απ' τη Ραψάνη μέσα στο δικό μας λόχο. Παλικάρια! Παλικάρια!

.....

* Ο Κώστας Ζαχοδάνης περιγράφει τη συμμετοχή των Ραψανιωτών στα γεγονότα του σαμποτάζ της γερμανικής αμαξοστοιχίας 53, τον Φεβρουαρίο του 1944. Το απόσπασμα είναι από το βιβλίο «Κραυγές της Μνήμης» της Βασιλικής Παπαγιάννη, στις εκδόσεις Σοκόλη, 2006